אישים באגרות הראי"ה

הרב יקותיאל אריה קמלהאר

רב, ראש ישיבה וסופר תורני בגליציה ובאמריקה · תרל"א–תרצ"ז (1871–1937)

3 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב יקותיאל אריה קמלהאר נולד בי"ח בטבת תרל"א (1871) בקולושיץ. כיהן כרב בקהילות ריישא וקרצ'ין וכראש ישיבה בסטניסלב, וחיבר ספרי הלכה ומונוגרפיות על חכמי ישראל. בשנת תרס"ג הוציא את "הבונה", כתב עת לענייני הדת והחיים, ויצא נגד הנוהג לקנות משרות רבנות בכסף. היה מן הרבנים בפולין שחתמו על כרוז תמיכה בקרן היסוד, ומראשוני המעוררים על חינוך דתי לבנות. בשנת תרפ"ז היגר לניו יורק. נפטר בי"ט באלול תרצ"ז (1937).

בכותרת אגרת אשט שמו נכתב "יקותיאל אהרן", ובאגרות האחרות "יקותיאל ארי".

הרב קוק על הרב יקותיאל אריה קמלהאר

הרב קוק השתדל להשיג לרב קמלהאר אשרת כניסה לארץ, וקיווה שיצטרף לעבודת "הסתדרות ירושלים" ולביסוס הישיבה המרכזית העולמית (כרך ד', אגרת אשט; ראו בפרשת יסוד הישיבה המרכזית העולמית). כשנסע הרב קמלהאר לאמריקה, הרב קוק ביקש מוועד הישיבה ומהרב אהרן טייטלבוים לדבר עמו, כי הוא רוצה להצטרף לעבודה (כרך ד', אגרת אשלו; כרך ד', אגרת אשלז).

האגרות

כרך ד', אגרת אשט: הרב קמלהאר יקבל בקרוב את אשרת הכניסה. הרב קוק מקווה שיצטרף לעבודת "הסתדרות ירושלים" ולביסוס הישיבה.

"הנני חושב שבקרוב יקבל כתר"ה את הויזה שהשתדלנו לשלח לו"

כרך ד', אגרת אשלו: אל ועד הישיבה המרכזית: הרב קמלהאר נמצא באמריקה ורוצה להצטרף לעבודה, וכדאי לדבר עמו.

"הוא כעת באמעריקא"

כרך ד', אגרת אשלז: אל הרב אהרן טייטלבוים: הרב קמלהאר הגיע לאמריקה, וכדאי לדבר עמו.

"בא לאמעריקא, וכמה מכתבים כתב"

ראו גם

הפרשה: יסוד הישיבה המרכזית העולמית. (לפרשה)

תולדות הרב יקותיאל אריה קמלהאר. ("רבי יקותיאל אריה קמלהאר", המכלול)

נוסח האגרות – עם ביאור

3 האגרות שבהן נזכר הרב יקותיאל אריה קמלהאר, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אשט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ב אדר תרפ"ה **נמען:** הרב יקותיאל אהרן קאמעלהאר

בקרוב יקבל את הוויזה. הרב קוק ישמח אם יצטרף לעבודת 'הסתדרות ירושלים' ולבניין הישיבה; העבודה רבה והאמצעים מצומצמים.

עיקרי הדברים

- ויזה.
- הזמנה להצטרף.

נוסח האגרת עם ביאור

כ"ב אדר ה'

שלו'[1] וברכה מקודש לכ'[2] ידי"ע[3] הרב הגאון הנודע לשו"ת[4] אוצר נחמד ושמן מו"ה[5] יקותיאל אהרן קאמעלהאר [הרב יקותיאל אריה קמלהר, מחבר וחוקר] שליט"א[6] אחדשה"ט[7] באה"ר[8]

הנני חושב שבקרוב יקבל כתר"ה[9] את הויזה שהשתדלנו לשלח לו. אשמח מאד אם ילוה מר לעבודת הקודש של רוממות דגל תחית הקודש בתנועת בנין אה"ק[10] בהסתדרותנו הקדושה ירושלים [ראו (כרך ג', אגרת תתע)] ובביצור בנין התכוננותה של הישיבה הקדושה שהחלנו ביסודה כעת בעה"י[11]. רבה העבודה מאד, והאמצעיים הם כ"כ[12] מצומצמים. אמנם מצפים אנו לרחמי שמים, שיתן בלב אחינו מקרוב ומרחוק להבין את רב הטוב הצפון בתנועתנו הקדושה הירושלמית בכלל, ובמגמת הישיבה הקדושה בפרט, ויהי נועם ד' עלינו לכונן מעשי ידינו לברכת עולמים לפלטת בית ישראל ולתפארת נצח לאה"ק[13] ועיקו"ת[14], אשר עיני כ"י אליהם כעת ביתר שאת, מבכל הזמנים אשר עברו עלינו בגלותנו הארוכה.

והנני בזה חותם בעתרת ברכה ואה"ר[15] כנה"ר[16] ונפש ידי"ע דוש"ת[17] מלונ"ח[18]

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ"ב[19]: יסלח נא מר על קצור דברי, מרוב טרדא ועבודה ועם זה תודתי נתונה לכתר"ה[20] על ברכותיו הנאמנות לשובי אל הקודש בחסדי השי"ת[21],, ידי"ע הנ"ל[22].

1. שלו' - שלום
2. לכ' - לכבוד
3. ידי"ע - ידידו עוז
4. לשו"ת - לשם ולתפארת
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8. באה"ר - באהבה רבה
9. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
10. אה"ק - ארץ הקודש

11. בעה"י - בעזרת השם יתברך
12. כ"כ - כל כך
13. לאה"ק - לארץ הקודש
14. ועיקו"ת - ועיר קודשנו ותפארתנו
15. ואה"ר - ואהבה רבה
16. כנה"ר - כנפשו הרמה
17. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
18. מלונ"ח - מצפה לנחמת ציון
19. נ"ב - נכתב בצד (תוספת למכתב)
20. לכתר"ה - לכבוד תורתו רום הדרתו
21. השי"ת - השם יתברך
22. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אשלו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ז תמוז תרפ"ה - ירושלים **נמען:** ועד הישיבה המרכזית העולמית

ההוצאה החודשית גדלה, תלמידים מצוינים באים, ורבים מבקשים לעלות. יש לחפש נדבות גדולות לבניין על המגרש. הרב יקותיאל אריה קאמעלהאר באמריקה רוצה להצטרף לעבודה, והרב קוק מבקש שידברו עמו.

עיקרי הדברים

- גידול ההוצאה.
- נדבות לבניין.
- הרב קאמעלהאר.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. ירושלם יום כ"ז לחדש תמוז תרפ"ה[2]

לכבוד הועד הנכבד לישיבה המרכזית העולמית בירושלים [ישיבת "מרכז הרב"] עה"ק[3] ת"ו[4] בב"א[5]. שלו'[6] וברכה, אחינו היקרים, אחרי תודתי הנאמנה לכבודם על התעסקותם הנאמנה בדבר הגדול והקדוש שעינינו ועיני חלק גדול מישראל, טהורי לב, אוהבי תורה, ויראי ד' המצפים לתשועות ד' באמת מציון וירושלים, נשואות אליו, הוא תוכן של התפתחות מוסד הקודש ליסוד הישיבה הקדושה המרכזית במכון הקודש עיר ד' שמה. הנני בזה להעיר את רוחכם הטהור להוסיף אומץ בעבודת הקדש, כי ההוצאה החדשית הולכת היא ומתרחבת, תלמידים מצוינים ובחירים מערים שונים באים להסתפח בישיבה הקדושה, וכהנה וכהנה עומדים הכן בבקשה רבה להעלותם מעומק הגלות, להביאם לארץ ד' לאור באור החיים בתורה ודעת קדושים בישיבה המרכזית, והדבר תלוי, באימוץ כחותינו לספק את ההוצאה הגדולה הכרוכה בריבוי התלמידים ובטוב הסידור שלהם בכלכלתם ובסיפוקם החמרי והרוחני. נוסף לזה הננו מוכרחים להפנות את תשומת לבנו ע"ד[7] חיפוש נדבות גדולות, בעלות קיימה, לצורך הבנין הגדול, להיכלה של תורה בציון, במגרש הנחמד אשר קנינו בע"ה[8] במעלה עיר הקדש. [מגרש לבניין גדול לישיבה, שלא נבנה לבסוף] אקוה שיהי'[9] ד' עמכם לחזק ולאמץ את ידיכם לפעול ולעבוד לעם ד' מציון מכלל יופי.

ואף כי רבה הדרך לפנינו עד הבאת הרעיון הגדול הזה לשכלולו העליון ככל אשר הוא ברוח עמנו בע"ה. וככל אשר העתיד יורה אותנו בחסדי ד' בעליית מעלותיו הקדושות, צריכים אנחנו לדעת, שאין קץ ותכלית להערך הגדול של כל צעד ושעל שאנחנו הולכים ומתקרבים למטרת הקדש העליונה הזאת, ועם זה רם ונשגב הוא הערך של המשכת ההוה הקיים כעת לפנינו, שגם הוא ב"ה מלא הוא תורה יפעה ואורה של גדולת קודש, ויראת ד' טהורה. והנה ידידינו הרב ר'[10] יקותיאל ארי' קאמעלהאר שליט"א[11], הוא כעת באמעריקא, ובמכתבים כתב לנו, שהוא רוצה להמסר לעבודת הקדש הזאת של מכונת הישיבה הקדושה, יהי'[12] נא דברי כבודם עמנו לדעת מהלך רוחו בענין הנשגב הזה, ויודיעוני נא

את אשר עלה בהסכמה אצלם בזה, ביחד עם שיתוף כל הכחות הנכבדים המכוננים לעזור במלאכת ד' הגדולה הזאת.

והנני בזה חותם בברכה מקודש ומבין המצרים נושע בקרוב ישועות עולמים כנ"ה וד"ש[13] ידידו דוש"ת[14] באה"ר[15].

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"ה - השנה תרפ"ה (1924/1925)
3. עה"ק - עיר הקודש
4. ת"ו - תבנה ותכונן
5. בב"א - במהרה בימינו אמן
6. שלו' - שלום
7. ע"ד - על דבר
8. בע"ה - בעזרת השם
9. שיהי' - שיהיה
10. ר' - רבי
11. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
12. יהי' - יהיה
13. וד"ש - ודרישת שלום
14. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
15. באה"ר - באהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אשלז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: (תמוז תרפ"ה) - מוצא **נמען:** הרב אהרן טייטלבוים

הרב קוק במוצא לנפוש. המצב הרוחני של הישיבה מניח את הדעת, אבל בית המדרש כבר צר, וצריך לפחות בניין ארעי, ובקרוב את הבניין הגדול. דרושות מיד כשלוש מאות לירה, ובהמשך כחמש מאות לחודש. גם הוועד הדתי ומשרד הרבנות צריכים תיקון. בתוספת: שידבר עם הרב קאמעלהאר.

עיקרי הדברים

- נופש במוצא.
- צורך בבניין.
- תקציב חודשי.
- הוועד הדתי.

נוסח האגרת עם ביאור

לכבוד ידי"נ[1] הרב המאוה"ג[2] אוצר נחמד רב פעלים מוהר"א[3] טייטעלבוים [ראו (כרך ד', אגרת אשב)] שליט"א[4] וכא"ל[5]

שלו'[6] וברכה, אחדשה"ט[7] באה"ר[8],

זה לי כמה שהנני מתעתד לכתב לכת"ר[9], אבל מנעוני העיכובים כעת סרתי למוצא להנפש מעט. [מושבה סמוך לירושלים] ואם כי פה מפני קירוב המקום, המרגע שלי הוא רק עראי ומעורב בטרדות, בכ"ז[10] הוקל לי קצת. והנה ע"ד[11] עבודת הישיבה, חושב אני שכת"ר[12] מתענין בה בכל יכולתו, מפני שלבו עמנו, בכל הלב הנפש של השאיפות הקדושות הכרוכות בעתידה של הישיבה בע"ה[13]. לכבוד תוה"ק[14] וכבוד עם ד' וארצו, אמנם המצב כעת קשה מאד. ההוצאה הולכת ומתרבה, וחייבים אנו למצא מגורים שלא נצטרך לעכב את המהלך וגם להרחיבו. ממצב הרוחני, לפי הערך של התחלה, יכולים אנו להיות מרוצים, אמנם הרבה קשור הדבר בדאגת המקום, כי בהתרחבות ההדרגית של זמן הבעל"ט[15], כבר יהי'[16] המקום בביה"מ[17] בלתי אפשרי להסתפק בו גם בשעת הדחק כהיום, והכרח הוא לדאוג בעד בנין עראי לפחות. ומצד התעוררות השאיפה הכללית הננו מוכרחים לגשת בקרוב אל הבנין הגדול בע"ה, ע"כ[18] אי אפשר בלא תעמולה כבירה. מה מאד אשמח אם יוכל כת"ר[19] להכנס בענין הקדוש הזה, שהוא יסוד התחי'[20] הלאומית בשורש קדושתה אבל עם זה צריכים אנו שפתרון מידי של הוצאה של קרוב לחמש מאות לי"מ[21] לחודש לזמן הבא, ויותר משלש מאות לי"מ בהוה מיד ימצא לנו, ולד' הישועה.

וע"ד[22] הועד הדתי ג"כ[23] הדברים יגעים, צערן של ת"ח[24] הוא גדול מאד, וגם מצבו של משרד הרבנות הי'[25] ג"כ ראוי להתקן, כי בהמשכת קיומו החומרי. אפשר יהי' לתקן ג"כ ע"י[26] עוד תיקונים חברותיים באי"י[27] ברוח התורה. ובדרך הנימוס והשלו'[28]. גם את כל החסר לשכלולו, מצד מניעות צדדיות, ע"כ מאד חפצתי לתמכו, וכדאי הדבר לטובת הכלל, ולכבוד התורה והארץ.

אקוה שאתכבד בקרוב במכתב מכת"ר[29] מבשר שלומו וטובו, ושלו'[30] על אשר לו, ושלו' כל אוהבינו הנוטלים חלק בשאיפותינו הקדושות במפעל והגיון והי'[31] זה שלו' וברכה לעד כנה"י[32] ונפש ידי"ע[33] דוש"ת[34] באה"ר המצפה מבין המצרים לתשועת ד' על עמו ונחלתו

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ. ב. והנה הרב הגאון ר'[35] יקותיאל אריי קאמעלהאר. [ראו (כרך ד', אגרת אשט)] נ"י[36] בא לאמעריקא, וכמה מכתבים כתב לי שרוצה להכנס בעבודת הישיבה אולי יקח כת"ר דברים עמו ויכירהו, וימצא בחכמתו דרך איך להשתמש בכח חשוב זה למגמת הקודש שלנו, לטובת הענין הנשגב, ולטובת כל העוסקים בו, בחמריות, וביותר ברוחניות, ידי"ע הנ"ל[37]

---

1. ידי"נ - ידיד נפשי
2. המאוה"ג - המאור הגדול
3. מוהר"א - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. וכא"ל - וכל אשר לו
6. שלו' - שלום
7. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8. באה"ר - באהבה רבה
9. לכת"ר - לכבוד תורתו
10. בכ"ז - בכל זאת
11. ע"ד - על דבר
12. שכת"ר - שכבוד תורתו
13. בע"ה - בעזרת השם
14. תוה"ק - תורתנו הקדושה
15. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
16. יהי' - יהיה
17. בביה"מ - בבית המקדש / בבית המדרש
18. ע"כ - על כן
19. כת"ר - כבוד תורתו
20. התחי' - התחיה
21. לי"מ - לירות מצריות
22. וע"ד - ועל דבר
23. ג"כ - גם כן
24. ת"ח - תלמידי חכמים
25. הי' - היה
26. ע"י - על ידי
27. בא"י - בארץ ישראל
28. והשלו' - והשלום
29. מכת"ר - מכבוד תורתו
30. ושלו' - ושלום
31. והי' - והיה
32. כנה"י - כנפשו היקרה
33. ידי"ע - ידידו עוז
34. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו

35. ר' - רבי
36. נ"י - נרו יאיר
37. הנ"ל - הנזכר לעיל